

תשע"ה - WhatsApp - Ki Seitzei

(1) - 'מאן דקטיל לחויה, יהבין ליה ברתא דמלכא' -

מובא בזוהר: 'מאן דקטיל לחויה, יהבין ליה ברתא דמלכא' - מי שהורג את הנחש, נותנים לו את בת המלך. ופירוש הדברים ע"פ חסידות:

'חויא' קאי על הנחש הראשון שהכשיל את חוה, ומורה על כללות ענין הרע והקליפה. וענין ה'חויא' שבכל אחד הוא הנפש הבהמית שבו שמושכת את האדם להנאות עולם הזה ותענוגיו.

וענין 'מאן דקטיל לחויה' הוא, מי שמנצח במלחמה הפנימית שלו נגד נפשו הבהמית, ומגביר את נפשו האלקית על נפשו הבהמית עד שמכניע אותה ומהפך אותה, שגם היא תגיע לאהבת ה'.

ועיקר זמן מלחמה זו הוא בשעת התפלה, כמאמר הזוהר 'שעת צלותא שעת קרבא' (זמן תפלה הוא זמן מלחמה), שאז האדם מתבונן בגדולת ה' וכתוצאה מכך מוליד בלבו אהבת ה' ותשוקה לדבקה בו, ובגלל גודל ועוצם האהבה, גם נפשו הבהמית נכנעת ומתבטלת לנפשו האלקית.

והנה, על ידי נצחון מלחמה זו מצד האדם מלמטה למעלה, באים לענין 'יהבין ליה ברתא דמלכא', 'פירוש 'יהבין ליה כו" היינו מלמעלה, ולא מצד עצמו, [כי] אי אפשר שישגי האדם זה מצד עצמו" (סה"מ תקס"ה), דקאי על האהבה העליונה שאין בכוח נפש האדם לעוררה, אלא נותנים לאדם אהבה זו כמתנה מלמעלה.

(ע"פ לקו"ת תצא ד"ה כי תצא למלחמה ה')

(2) 'לעשות נקמה בגוים' הרוחניים שבנפשו -

כתיב (תהלים קמט, ו) 'רוממות אל- בגרונו, וחרב פיפיות בידם, לעשות נקמה בגוים, תוכחות בלאומים', והכוונה לפי פשוטו: בגרונו יספרו רוממות האל, וזה עצמו תהיה לחרב פיפיות בידם, היינו, על ידי זה יגברו על האויב כאילו אחזו בידם חרב בעלת שתי פיות חדודה משתי הצדדים. ובזה יעשו נקמה בהאויבים שלהם ומשפט ויסורים בהאומות (ע"פ מצו"ד).

ופירוש הדברים ע"פ חסידות:

'גוים' מתייחס למחשבה דיבור ומעשה שאינם לכוונה אלקית שבאים מרצון הנפש הבהמית;

וה'נקמה', היינו השבירה והביטול, ב'גוים' אלה, הוא על ידי בחינת 'חרב פיפיות' הנוצר על ידי ענין 'רוממות אל-ל'.

הסברת הדברים: 'רוממות אל-ל' קאי על ההתבוננות בגדלות ('רוממות') ה', שהוא המקור והחיות האמיתית של כל הנבראים, והגשמיות של הנבראים היא מות ממש.

ועל ידי התבוננות זו של 'רוממות אל-ל', נפעל הענין ד'לעשות נקמה בגוים' - היינו שניתן לנצח את המלחמה עם הנפש הבהמית. שכן, על ידי התבוננות בדבר זה, לא ירצה עוד בדברים גשמיים אלה כשלעצמם, מאחר שמבין שזוהי 'מות' ברוחניות, וירצה להשתמש בהם רק לצורך עבודת ה', מאחר שרק אלקות היא החיים האמיתיים.

(ע"פ לקו"ת תצא ד"ה כי תצא למלחמה ה')

(3) ה' לא שמע לבלעם כי יש בישראל חלק משם הוי' ב"ה -

כתיב 'ולא אבה ה' אלקיך לשמוע אל בלעם', ולכאורה יש להבין: מהו הפלא הגדול שמצד זה משבחים את ה' שלא רצה לשמוע אל בלעם בקללתו את ישראל, "וכי מה היה בלעם תופס מקום שישמע אליו, אדרבה, היה קליפה הנמגד לקדושה דתורת משה וישראל עמו, והאיך ישמע אליו" (מאמרי אדמו"ר האמצעי)?

הביאור בזה:

בלעם היה מחפש למצוא את הרע הטמון בישראל כדי לקטרג עליהם ולקללם, ואכן מצא דברים (כגון חטא העגל וחטא בעל פעור) שעל ידם ניתן לקטרג עליהם ולקללם. וזהו שהפסוק משבח את ה' בכך שלא רצה לשמוע אל בלעם, כי על פי טעם ודעת הרי בלעם מצא רע בישראל שמצד זה תחול עליהם הקללה, ובכל זאת 'ולא אבה' . . לשמוע אל בלעם'.

והטעם שלא רצה לשמוע לטענתו, הוא כהמשך הכתוב: 'ולא אבה הוי' אלקיך' - משום ש'הוי' הוא 'אלקיך', היינו מכיון שבכל נפש מישראל ישנה בחינת שם הוי', והנפש היא חלק משם הוי', כביכול, כנאמר 'כי חלק הוי' עמו' - הנה, "כשם שאין אדם רואה חוב לעצמו . . משום שהאהבה הגדולה שהאדם אוהב את עצמו תכסה על כל פשעים" (אור התורה), כך אהבת הקב"ה לישראל - שהם חלק ממנו יתברך - היא באופן שאינו רוצה כלל לשמוע את הקטרוגים של בלעם על בני ישראל.

(ע"פ לקו"ת תצא ד"ה ולא אבה ה' אלקיך)

(4) - ענין 'קוצו של יו"ד' בנפש האדם -

כתיב 'כי חלק הוי' עמו', ופירושו הפנימי הוא, שבכל אחד מישראל יש נשמה קדושה שהיא חלק משם הוי' ב"ה, ויש בה בחינות שהן המשכות והארות של ד' אותיות שם הוי'.

וענין 'קוצו של יו"ד' שבנשמת האדם הוא, האהבה הטבעית שיש לכל נפש מישראל להקב"ה, היינו אהבה שאינה ע"פ טעם ודעת, על דרך משל כמו "שאוהב האדם את עצמו בלא טעם לרצון כלל, להיותו קשור באהבת חיי נפש בבחינת עצמיות, ואינו רוצה למות. וכך הוא ברצון העצמי שבנשמה האלקית, שתדבק ממש באלקים חיים. . ואינה רוצה ליפרד מיחודו יתברך, שזהו אצלה כמו המות ממש בלי טעם ודעת כלל" (מאמרי אדמו"ר האמצעי).

ואהבה זו היא מצד אור אין סוף שמאיר בנפש, שמאחר שהוא למעלה מכל גדר ההשגה וההבנה, אלא שורה בנפש למעלה מגדרי השגתה, לכך התקשרות זו אינה נפעלת ע"י השגה והתבוננות האדם (אלא היא דבר טבעי שקיים בו תמיד).

וזהו ענין 'קוצו של יו"ד' בנפש האדם, שהוא פונה כלפי מעלה, להורות ולרמז לאהבה זו שעולה לאור אין סוף ב"ה עצמו שלמעלה מדרגת החכמה, ולכן אינה בגדר השגה בחכמה ושכל.

(ע"פ לקו"ת תצא ד"ה ולא אבה ה' אלקיך)

(5- הנפש הבהמית 'מעוורת' עיני הנפש האלקית -

מבואר בחסידות שהנפש האלקית שבאדם - שהיא 'חלק אלקה ממעל ממש' (תניא פ"ב) שמהותה אלקות - יורדת בגוף האדם ו'מתלבשת' בהנפש הבהמית שבו, כך שהנפש הבהמית 'מכסה' על אור קדושת הנפש האלקית (כמו קליפה המכסה על פרי).

והנה, בגלל כיסוי זה, הנה הנפש האלקית אינה יכולה להרגיש את האמת ש'אין עוד מלבדו', שאין עוד מציאות אמיתית חוץ ממנו יתברך. ולכך, אין בכוחה של הנפש האלקית כשלעצמה למנוע את האדם מן העבירה (לולי עבודת ויגיעת האדם).

ומצב זה הוא "כמו למשל שמקשרין לאדם [את] העינים או שמזפפין או שמשחירין [את עיניו], ומנהיגין אותו כמו שוטה, אל אשר יהיה רוח המנהיגים - שם ילך; אף שהאיש בעצמו [הוא] איש חכם ונבון, רק מחמת שעיניו נקשרו ואינו רואה, נעשה שוטה. וכן הנשמה, אף שהיא 'חלק אלקה ממעל' ממקום קדושה, אבל כשהביאה [הקב"ה] באדם - גוף חומר עב המעלים ומסתיר - נעשה שוטה, שכל מה שהגוף עושה אינה יכול למחות בידי מחמת העוורון שלה" (אור התורה ויקרא כרך א ע' קצא - בשם אדמו"ר הזקן).

(ע"פ לקו"ת תצא ד"ה כי תהיין לאיש שתי נשים)